

A KAPERNAUMI SZÁZADOS BIZALMA

(olvasmány, egyházi iskolában ajánlott téma)

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.
(Lk 7,1–10)

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

Biblia magyarázó jegyzetekkel. Budapest, 1997, Kálvin Kiadó.

Bühlmann, Walter: Hogyan élt Jézus? Budapest, 1997, Corvinus Kiadó.

Fekete Károly: A Heidelbergi Káté magyarázata. Budapest, 2013, Kálvin Kiadó.

Goppelt, Leonhard: Az Újszövetség teológiája. Budapest, 1992, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya.

McGrath, Alister: A keresztyén hit. Budapest, 2007, Kálvin Kiadó.

Schweizer, Eduard: Das Evangelium nach Matthäus. Göttingen, 1986, Vandenhoeck und Ruprecht.

Dr. Török István: Dogmatika. Amsterdam, 1985, Free University Press.)

Jézus csodatévő ereje:

Jézus csodái isteni mivoltának bizonyítékai. Minden egyes gyógyítási csoda egy újjáteremtés. A gyógyító csodákban a hitnek fontos szerepe van. Ebben a történetben nem a beteg ember hite lesz a mérvadó, hanem a betegért közbenjáró pogány századosé. A csoda úgy történik meg, hogy Jézus nem találkozik személyesen a beteggel, nem szólítja meg, nem érinti meg.

Szolga gyógyítása:

A beteget nem lehetett szállítani, azért mentek küldöttek Jézushoz. Nem volt egy hétköznapi dolog, hogy egy magas rangú katonai tiszt szeresse a szolgáját, és az érdekében fáradjon.

Zsidók és pogányok:

A történetben feszültséget érezhetünk a választott nép és a pogányok hite között. Isten azért választotta ki Ábrahámot, hogy utódai közül megszülessen a Messiás. De Ábrahám leszármazottai közül sokan nem értékelték Isten kiválasztó szeretetét. Jézus elsősorban Izrael elveszett bárányaihoz küldetett. Amikor azonban sokan elutasították őt, az evangélium a pogányoknak is adatott. Jézus a zsidó vallásosság képviselői előtt egy pogány ember hitét többre értékeli.

Kapernaum:

A városban sok római katona élt Jézus korában. Ennek a bizonyítéka egy kaszárnya, melyben mintegy száz római katona elfért. Az épületek a környékbeli fekete bazaltból épültek, ezért elég komor benyomást kelthettek. A zsinagóga egy mesterségesen emelet magaslaton épült. Egy zsidó előírás szerint a zsinagógának kell a város legmagasabb pontján állni. A történetben szereplő, Jézus korabeli zsinagóga egy földszintes épület lehetett. Téglalakúra faragott bazalt kövekből épült a zsinagóga. A falai nagyon szélesek voltak, 1,2 méter vastagok. A zsinagóga belső terében nem volt a talaj leburkolva, döngölt földpadló volt. Ezt szőnyegekkel, gyékényekkel borították be. A kapernaumi zsinagóga méretei: 18,5 méter széles, 24,2 méter hosszú, 448 négyzetméter volt.

Ha ezeket az adatokat tekintjük, nem csoda, hogy a zsinagóga előjárói azt mondják, hogy méltó arra, hogy Jézus segítsen neki, hiszen a százados maga is nagyon sokat tett másokért. Egy kölcsönös támogatásról van szó.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(*Felhasznált irodalom:* Giddens, Anthony, Szociológia, Budapest 1995; Andorka Rudolf, Bevezetés a szociológiába, Budapest 2003)

Az újszövetségi történetek sorában, nem témakörhöz kapcsolva, mégis a Jézus tanít fejezet szerves részeként jelenik meg ez a lecke. A kapernaumi százados példáján keresztül az istentiszteletre tekintünk rá, mivel a százados életében az Isten tisztelete: a hit és a cselekedetek egyszerre vannak jelen.

A szociológia szerint a vallás egy olyan jelenség, amely sok szimbólummal rendelkezik, amely tiszteletet vagy félelmet kelt; ezek összekapcsolódnak olyan rituálékkal/szertartásokkal, amelyben a hívők közössége részt vesz. „... a vallás a szent dolgokra vonatkozó hitek és gyakorlatok egységes rendszere.” Andorka a vallásosság öt dimenziójára hívja fel a figyelmet:

1. Hit bizonyos hittételekben.
2. Rituálék gyakorlása, bennük való részvétel (istentisztelet).
3. Vallási ismeretek.
4. Vallási élmények.
5. Vallási normák megtartása.

Ezekben a megfogalmazásokban is láthatjuk, hogy mennyire összekapcsolódik a hit és a belőle fakadó cselekedetek. A bibliai történetben szemben áll egymással Izrael hite (a gyermek hite – az örökölt, példák nyomán megtanult, parancsolatokra épülő vallásosság), a százados hitével (részben a kamasz hite – szintetizálja mindazt, amit tapasztal, másoktól összegyűjt, konvencionális, mert nem hívja be a zsidó rabbit, de részben az ifjú hite is – egyénivé és gondolkodóvá válik, ahogy Jézusnak kimondja, hogy nem méltó). Mindkét hitből fakad istentisztelet. A hetedikesek abban a korban vannak, amikor már kinőnek a gyermek-istentiszteletből, a konfirmáció oktatás részeként a felnőtt gyülekezet istentiszteletén kell részt venniük. Ez sokszor számukra régimódi, unalmas, idegen. A gyermek-istentiszteletek aktív, játékos, alkotó formája után a felnőtt istentisztelet passzív befogadó jelenléte nem köti le őket. Ebben szeretne utat mutatni számukra ez a lecke, amikor azt emeli ki, hogy az Isten tisztelete nem passzív befogadás, hanem aktív jelenlét: hit és a hitből fakadó tettek. A százados ezt a zsinagóga építésében élte meg.

Két úton érdemes megragadni a témát. Egyrészt lehet a csoporttal közösen keresni olyan területet, amiben ők is cselekvően élhetik meg hitüket, tisztelhetik Istent. A vallástanárnak ez lehetőséget ad, hogy a gyülekezet egy-egy alkalmára szolgálóként bevonja a tanulókat, keresve, hogy kinek-kinek mi az a terület, amivel igazán tudná Istent tisztelni. A közös megmozdulás, a közösen megélt esemény, a közös cselekvés istentiszteletté formálhatja a hétköznapi teendőket is.

Másrészt egy közösen megtervezett ifjúsági istentisztelet megvalósításán lehet dolgozni, amikor is az egyes liturgiai elemeket értelmezve, átgondolva, a szolgálatokat kiosztva, alkotva lehetnek részesei az istentiszteletnek. Az utóbbi projekt munkában is kiadható feladat.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett	<ul style="list-style-type: none">• Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által

<p>feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje és segítséggel tudja elmondani a kapernaumi százados történetét. ○ Ismerje és segítséggel tudja elmondani az adott kor kapcsolódó történeti háttérét és vallási szokásait. ○ Tudja segítséggel megfogalmazni, mit jelent az istentisztelet fogalma. ○ Ismerje és segítséggel tudja értelmezni a lecke Igéjét: Jakab 2,18. 	<p>kezdemenyezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja önállóan elmondani a kapernaumi százados történetét, elemezze és fogalmazza meg a százados hitének megnyilvánulását. ○ Ismerje és tudja elmondani az adott kor kapcsolódó történeti háttérét és vallási szokásait. ○ Legyen képes önállóan megfogalmazni, mit jelent az istentisztelet, a hit és annak belső és külső megnyilvánulása. ○ Ismerje és tudja értelmezni a lecke Igéjét: Jakab 2,18.
--	--

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT

Fő hangsúly: Annak a felismertetése, hogy a hitnek vannak külső és belső jelei is.

Kognitív cél: Annak a felismertetése, hogy a hitnek vannak külső és belső jelei is.

Affektív cél: A hitből fakadó tettek érzelmi háttérének jellemzői.

Pragmatikus cél: Arra bátorítás, hogy a tanulók a hitüket külső jelekkel (tettekkel) is mutassák meg.

Az óra fő részei	Javaslatok	Módszertani javaslatok Taneszköz
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Szavazós – játék</p> <p>Leteszünk öt széket, mögé áll a csoport, a vallástanár mond egy mondatot. A tanulók a mögé a szék mögé állnak, amelyik a saját maguk véleményét, tulajdonságát tükrözi. pl. Szeretek istentiszteletre járni – s akire ez teljes mértékben érvényes, az az 5. számú szék mögé áll, s mindenki, aki még oda akar állni, az mögé sorba, aki pedig utál enni, az az 1. számú székhez – aki nem ilyen határozott ebben a kérdésben, az 2-től 4-ig elhelyezi magát. Példák további állításokra:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az istentiszteleten a kedvenc részem az éneklés/igehirdetés. – A prédikációt sokszor nem nagyon értem. – Szeretek segíteni a szeretetvendégségnél/templom v. kert takarításnál. – Szeretek részt venni nyári hittanos/gyülekezeti táborban. 	

	<p>Az egyes állításoknál beszéljük meg, hogy ki miért szereti vagy nem szereti az adott dolgot. Adjunk teret, hogy őszintén elmondhassák a véleményüket. Kapcsolódó feladat a TK 48. oldalán Gondold végig! Beszéljétek meg!</p>	TKA kapernaumi százados bizalma (olvasmány) 48. o.
Feldolgozási javaslat	<p>Szövegelemzés</p> <ul style="list-style-type: none"> – a bibliai történet elolvasása közben gyűjtsék ki a történet szereplőit és a tetteiket – Mely tettekhez tudnád kapcsolni a hitet? <p>Kapcsolódó feladatok: Munkafüzet 1-2. f. – ez a két feladat is lehet a szövegelemzés segítője.</p> <p>Beszélgetés</p> <ul style="list-style-type: none"> – Miért fontos, hogy a cselekedeteinken is látsszon a hitünk? – Ki hogyan tudja megmutatni legjobban a hitét? – Milyen cselekedetekkel lehet megmutatni a hitünket? – Hozzád melyik szolgálati terület áll a legközelebb? <p>Imádság – kreatív módon</p> <ul style="list-style-type: none"> – egy mozdulat, egy imádság: a fenti beszélgetés kapcsán mindenki találja meg azt a mozdulatot, amivel ki tudja fejezni azt a cselekedetét, amivel Istent tiszteli (pl. takarítás, időseknek segítség, az érkezők fogadása istentiszteleten stb.) <p>Aranymondás:</p> <p>„Én is meg fogom neked mutatni cselekedeteim alapján a hitemet.” (Jak 2,18)</p>	MFEI 38. o. 1. és 2. f.
Házi feladat	Munkafüzet 3. és 4. feladatai.	MFEI 38. o. 3. f. és 39. o. 4.

TOVÁBBI ÖTLETEK

Film:

<https://www.youtube.com/watch?v=BjdiVebdJg4>

Letölthető képsorok:

<http://www.freebibleimages.org/photos/centurion-servant/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/hm-centurion-servant/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/jesus-centurion/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/yo-jesus-centurion/>

Imádságra nevelés

<p>Fonalak levágása</p> <p>1. Előítélek megbánása Minden hittanos kap 1 szál fonalat. Feladatutasítás:</p> <ul style="list-style-type: none">Vannak emberek, akikkel szemben előítéleteik vannak. Amikor ezt a fonalat, felkötöd erre a hengerre, magadban valld meg Istennek, a benned lévő előítéleteidet. <p>2. Jelképes cselekedet</p> <ul style="list-style-type: none">A hittanoktató elmondja, hogy most imádságban Isten elé vittük, megvallottuk az előítéleteinket, amelyek megkötöznek bennünket, és elrontják az emberekkel való viszonyunkat.A hittanoktató levágja a fonalakat, miközben idézi az aranymondást: <i>„... Isten nem személyválogató, hanem minden nép között kedves előtte, aki féli őt, és igazságot cselekszik...”</i> (ApCsel 10,34-35) <p>3. Hittanoktató záróimádsága A hittanoktató hálát ad, hogy Isten megbocsát, és kéri, hogy Isten adjon erőt egymás elfogadásához.</p>	<table border="1"><tr><td>műfaj</td><td>bűnvalló éa hálaadó</td></tr><tr><td>megfogalmazás</td><td>magukban a hittanosok és hangosan a hittanoktató</td></tr><tr><td>imádkozás</td><td>tematikus</td></tr><tr><td>csoport felosztása</td><td>nincs</td></tr><tr><td>kapcsolódás</td><td>aranymondás, előítéletek</td></tr><tr><td>hely</td><td>óra közepe és vége</td></tr><tr><td>fejlesztési terület</td><td>bűnbánat, empátia</td></tr><tr><td>hittanosok</td><td><ul style="list-style-type: none">cselekszenekmagukban imádkoznakegyütt imádkoznak</td></tr><tr><td>hittanoktató</td><td>kísér, hangosan imádkozik</td></tr><tr><td>eszközök</td><td><ul style="list-style-type: none">létszámnak megfelelő fonalpapírhengerolló</td></tr></table>	műfaj	bűnvalló éa hálaadó	megfogalmazás	magukban a hittanosok és hangosan a hittanoktató	imádkozás	tematikus	csoport felosztása	nincs	kapcsolódás	aranymondás, előítéletek	hely	óra közepe és vége	fejlesztési terület	bűnbánat, empátia	hittanosok	<ul style="list-style-type: none">cselekszenekmagukban imádkoznakegyütt imádkoznak	hittanoktató	kísér, hangosan imádkozik	eszközök	<ul style="list-style-type: none">létszámnak megfelelő fonalpapírhengerolló
műfaj	bűnvalló éa hálaadó																				
megfogalmazás	magukban a hittanosok és hangosan a hittanoktató																				
imádkozás	tematikus																				
csoport felosztása	nincs																				
kapcsolódás	aranymondás, előítéletek																				
hely	óra közepe és vége																				
fejlesztési terület	bűnbánat, empátia																				
hittanosok	<ul style="list-style-type: none">cselekszenekmagukban imádkoznakegyütt imádkoznak																				
hittanoktató	kísér, hangosan imádkozik																				
eszközök	<ul style="list-style-type: none">létszámnak megfelelő fonalpapírhengerolló																				

Élménypedagógiai játék: ÉLETMENTÉS

Szükséges eszközök:

Páronként újságpapír, egy labda, kendő

Időigény: 30 perc

Típus: együttműködési

Teológiai kapcsolódás: A játék alatt megtapasztalhatják, hogy milyen élmény segíteni valakinek. Milyen tapasztalat az, ha rajtunk múlik, hogy valaki megmeneküljön.

Szabályok:

– Két ember visz egy labdát két fázisban. (Ha páratlan a nagycsoport, akkor egyik kiscsoport három fős.)

– A labda nem eshet le.

– Labdához csak akkor szabad hozzáérni, amikor felteszitek az újságra és átteszitek a kendőre.

– Adott idő alatt kell eljuttatni a labdát a végcélhoz.

Játék menete:

– Helyszín előkészítése.

– Kerettörténet révén szabályismertetés.

– Játék.

– Megbeszélés.

Kerettörténet:

Történt sajnos egy súlyos baleset a hegytetőn. Ti vagytok a mentőcsapat. Az a feladatotok, hogy vigyétek el a sérülteket a kórházba. Ezt úgy tudjátok megtenni, hogy először kettesével leviszitek a sérültet a hegy aljáig mentőágyon, és a hegy aljától a kórházig mentőhelikopterrel. Nagyon vigyázzatok, hogy le ne ejtsétek a sérülteket. Igyekeztek, hogy mielőbb eljusson a beteg a kórházba. Csak kétszer érhetek a sérülthez: amikor a mentőágyra teszitek, és amikor a helikopterbe beteszitek.

Megbeszélés:

- I. Tények: Mi volt a feladat? Milyen módszerrel vittétek a sérültet? Volt-e nehézség? Mi volt a nehézség? Hogyan tudtatok együtt dolgozni?
- II. Érzések: Milyen érzés volt, hogy valakinek az élete rajtad múlt? Féltél-e, hogy leesik a sérült? Milyen érzés volt, amikor beértetek a kórházba?
- III. Tapasztalat: Mit tanultál a segítségadásról? Szoktál-e segíteni?

Drámapedagógiai ötlet: MI FÖLÖTT VAN HATALMUNK? HOGYAN BIZONYÍTJUK BE?

Kérjük meg a diákokat, hogy mindenki mondjon három olyan dolgot, amit meg tud csinálni - ezek közül kettő legyen igaz, egy pedig hamis, de a hamis is olyan legyen, ami hihető. (Pl. az, hogy „tudok repülni”, nem jó, mert egyből kiderül, de az, hogy „tudok három labdával zsonglörködni” már jobb, mert akár igaz is lehet.) Menjünk sorba és mindenki mondja el a három dolgot, amit - állítólag - meg tud csinálni. Mindenkinél szavazzunk, hogy a csoport szerint melyik az, amit nem tud. (Pl. szerintünk te nem tudsz kézen állni). Ekkor jön a bizonyítás: a szóban forgó diák vagy megmutatja, hogy igenis tud kézen állni, vagy bevallja, hogy igen, ez volt a hamis állítás. (Esetleg mégis megpróbál kézen állni és kiderül, hogy nem tud.) Menjünk végig az egész csoporton, a hitoktató se maradjon ki!

A történet feldolgozása során visszautalhatunk a játékra: honnan derült ki, hogy Jézusnak van hatalma gyógyítani (akár távolról is)? Miért nem kételkedett benne a százados?